

**“Pues i flors
té el roserar..”**

ANY SALVÀ
150è

4 de novembre de 2019

**150è aniversari del naixement de Maria Antònia Salvà
(1869 -1958)**

Celebram el 150è aniversari del naixement de la poeta Maria Antònia Salvà, **la primera poeta moderna en llengua catalana**. Tot un any dedicat a amplificar la seva figura i obra, amb l'objectiu de fomentar-ne una relectura que permeti superar prejudicis i estigmes, i permeti posar en relleu la seva aportació literària i estètica.

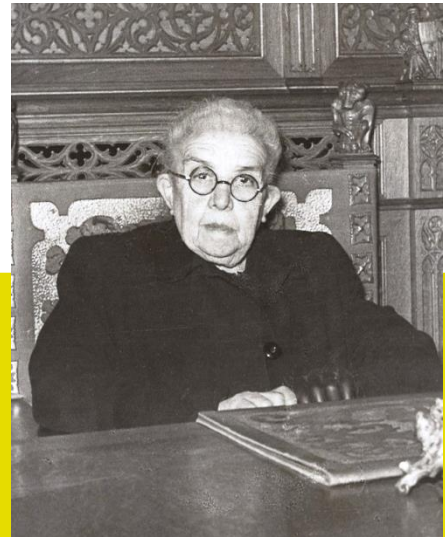
Organització

Coordinació: **Pau Vadell / M.Victòria Parra**.

Amb l'assessorament de **Isabel Granya**, especialista en la poesia de Mallorca de preguerra i l'obra de Maria-Antònia Salvà

Fotografies procedents del fons Salvà a la Biblioteca Lluís Alemany, Palma.

 ANY SALVÀ
150è

Maria Antònia Salvà (Palma, 1869 - Lluçmajor, 1958) és la primera poeta moderna en català.

Formada en l'ambient culte de la Renaixença mallorquina, es va donar conèixer a la darrera dècada del segle XIX, sota el mestratge de Miquel Costa i Llobera. La seva obra, doncs, s'insereix, d'entrada, en la temàtica rural de l'anomenada Escola mallorquina, amb poemes emblemàtics sobre la casa pairal de l'Allapassa (Lluçmajor), sobre els treballs i la gent del camp que tenen com a rerefons les cançons i les cobles populars, molt vives a la Mallorca del seu temps i expressió d'un món rural ancestral.

Ben aviat, però, contacta amb la generació de poetes més joves com el mallorquí Miquel Ferrà o Josep Carner que la dóna a conèixer a Barcelona, sobretot amb la traducció de *Mireia* (1917) de Frederic Mistral.

De la seva obra destaquen els poemaris *Espigues en flor* (1926), *El retorn* (1934) i *Lluneta del pagès* (1952). La seva veu, basada en la contemplació de la natura, s'essencialitza, passa de la descripció a una interiorització bella i subtil, capaç d'evocar diversos estats d'ànim, i la pròpia subjectivitat.

També destaca com a traductora, així com en el conreu de la prosa. Entre els autors traduïts, s'hi compten Alexandre Manzoni, Giovanni Pascoli o Francis Jammes. Pel que fa a la prosa, cal citar *Viatge a Orient* (1907), no publicat fins el 1998 i, sobretot, els textos aplegats a *Entre el record i l'enyorança* (1955).

Com ha passat amb d'altres escriptores històriques, l'obra de Maria-Antònia Salvà ha hagut de superar els prejudicis que socialment han situat la literatura escrita per dones en un segon nivell. En l'actualitat, però, és considerada un clàssic modern.

Lema

“Pues i flors té el roserar”

Representa la mirada de l'autora envers la natura, que constitueix un dels trets representatius de la seva expressió poètica.

Alhora, aquest vers expressa l'esperit de sacrifici i lluita amb què Salvà va emprendre la seva tasca literària i creativa en un entorn sociocultural que dificultava la incorporació de la dona als àmbits creatius, fins i tot en el cas d'una dona pertanyent a la classe benestant i relacionada amb els cercles intel·lectuals del seu temps, un món d'homes.

**“Pues i flors té el roserar:
cal que respir o que em defensi?
-¿Qui per les roses, en silenci
no es deixaria esgarrinxar?”**

Imatge gràfica

La imatge gràfica de la celebració està presidida pel logotip creat per **Rebeca Àvila**, alumna de disseny de l'IES Lluçmajor, en el context del treball de curs realitzat en el curs 2018-2019.

Activitats previstes

Cicle de conferències

Revisió de la vida i obra de l'autora a través d'un cicle de xerrades que es desenvoluparà al llarg de tot l'any arreu de Mallorca, implicant especialistes de diversos àmbits acadèmics en l'anàlisi i divulgació relativa a:

- > **Lectures i món literari.** D'on beu la veu de Salvà: mestres, influències i distorsions.
- > **Influència.** Qui beu de Salvà: el seu mestratge i herència en autors/es posteriors.
- > **Lideratge.** Salvà com a principal valor de l'Escola Mallorquina. Les relacions literàries.
- > **Gènere i empoderament.** “La dona o l'art de dissimular la saviesa. Capmany llegeix Salvà”.
- > **Gènere i referents.** Salvà en relació amb Clementina Arderiu, Maria Mayol, Maria Verger, Emília Sureda, Caterina Albert...
- > **Oralitat i poesia.** Referents populars en la poesia de Salvà i patrimoni oral.
- > **Geografia mítica.** Lluçmajor i s'Allapassa en la seva obra. Indrets descrits i fitats.
- > **Dolça memòria.** L'arcàdia d'infantesa en la mirada poètica de l'autora.
- > **Paisatge i natura.** Ruses d'abelles, cactus i ametllers en flor. Postals de l'entorn rural i instantànies d'intimitat.
- > **De la Provença a Mallorca.** Mireia, de Frederic Mistral i altres traduccions fetes per Salvà.
- > **Orient.** El viatge a Terra Santa de Maria A. Salvà
- > **De l'Allapassa al món.** Salvà traduïda i llegida en altres llengües.

Club de lectura

En col·laboració **amb la Xarxa de Biblioteques de Mallorca**

Sessions de noves lectures de l'obra de Maria Antònia Salvà a través de sessions de tertúlia literària a les biblioteques

Les sessions seran conduïdes i comptaran amb la participació d'algun autor/a actual, que oferirà la seva particular lectura dels textos de Salvà.

Aquesta iniciativa es durà a terme amb exemplars proporcionats per la Fundació Mallorca Literària (obres *El retorn* (1934), *Entre el record i l'enyorança* (1952) i *Mireia*) i el Consell de Mallorca (*Llepolies i joguines*)

Espectacle:

'Som tantíssimes. Maria Antònia Salvà amb les donzelles del nou segle'

Una proposta de **Marga Rotger** (guitarra) i **Joana Abrines** (veu)
Amb la participació d'un fil de dones poetes en llengua catalana
Concert recital que reivindica una relectura de Salvà i del seu pes en clau de gènere, erigint-la en referent per a la posterior poesia feta per dones. Espectacle presentat a Palma (Son Sardina, 26/09/2019) i a Vilafranca (25/10/2019)

Hi ha confirmades properes actuacions:

- 17/11/2019 a l'Aljub d'Es Baluard, en el marc de la Setmana del Llibre en Català

- 26/11/2019 al Claustre de Sant Bonaventura de Lluçmajor, en la inauguració de les III Jornades d'Estudis Locals organitzades per l'Ajuntament de Lluçmajor els dies 29 i 30 de novembre.

Les actuacions continuaran al llarg de 2020 arreu de Mallorca.

Es preveu un espectacle de cloenda a l'estiu de 2020, amb la participació de totes les poetes participants.

Activitats educatives

De gener a desembre de 2020

En el marc de l'oferta d'activitats educatives de la Fundació Mallorca Literària

Es proposen diverses activitats adreçades a donar a conèixer la figura i obra de Maria Antònia Salvà. Aptes per a educació primària i secundària.

> **Paraules que treuen flor.**

La connexió del paisatge i la natura amb la poesia de Maria Antònia Salvà i Blai Bonet, dues maneres de veure el paisatge a través dels versos. Una proposta que vincula paraula i mirada a través de dinàmiques en ruta en espais exteriors i a l'aula.

> **Donzelles del nou segle. Som tantíssimes.**

Recital poètic i musical es combina amb un taller per descobrir la poesia de Maria Antònia Salvà i comprendre la seva paraula. De què ens parla l'autora? La llegirem i la cantarem.

> **Les contadores**

Què tenen en comú Maria Antònia Salvà, Mercè Rodoreda i Maria-Aurèlia Capmany? Són algunes de les nostres contadores: dones que expressen a través de les seves obres que no existeix una única manera de concebre la literatura i l'activitat creadora, i molt menys una sola "literatura femenina". A través d'un contacontes coneixem Safo, Jane Austen, Agatha Christie, Gloria Fuertes, entre d'altres.

Rutes literàries

En el marc del projecte Walking on Words. Mallorca literària s'articulen diverses rutes dedicades a Maria Antònia Salvà i els seus espais creatius i vitals. Aquestes rutes s'aniran oferint en format guiat en grup al llarg de l'any, a més d'esser permanentment disponibles en els recurs d'atoguiatge del projecte de www.wowmallorca.com.

> **Paisatges i poètiques. El migjorn de Mallorca**

Itinerari de Santanyí a Randa, passant per Lluçmajor i s'Allapassa.

> **Maria Antònia Salvà a Lluçmajor**

Ruta urbana a Lluçmajor

> **Maria Antònia Salvà a la terra de marina**

Ruta rural, al redol de l'Allapassa

> **Maria Antònia Salvà a Ciutat**

Ruta urbana a Palma

> **Les dones tenen la paraula**

Ruta urbana a Palma, rere les passes de dones artistes i escriptores

Altres iniciatives

L'Any Salvà donarà suport al llarg de l'any a totes les iniciatives generades entorn a la figura de l'autora, ja sigui en l'organització i la difusió i promoció. Entre aquestes es troben:

Exposició: "Orient"

Del 01/10/19 al 31/01/20 a la Biblioteca Lluís Alemany, Palma
Una mostra de la producció literària i del viatge que Salvà va fer a Terra Santa entre l'abril i el juny de 1907, acompanyada de Miquel Costa i Llobera i d'altres autors. Fruit d'aquest viatge en sorgiren poemes i un llibret que va titular *Viatge a Orient*. L'exposició és el rastre d'aquell viatge, i inclou manuscrits, cartes, guies, fotografies, postals i llibres.

Poesia crítica reunida

Edició completa i crítica de l'obra poètica de l'autora, a cura de Lluïsa Julià i Margalida Tomàs.

Divulgació i visibilitat

Des de la **Poeteca.cat** es destinarà un espai especial a l'autora, enriquit amb material gràfic i audiovisual. També es difondran a xarxes socials píndoles poètiques amb el hashtag **#AnySalvà**. Cal recordar que la Poeteca ja ha generat diversos elements de visibilitat de la veu de Salvà en aquest 2019, com són les bosses promocionals de **Sant Jordi 2019** i les copes de la col·lecció **Tast**.